

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଚିତ୍ର ଦ୍ଵାରା ଅବ୍ୟାସ୍ତ

॥ ଅଥଃ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଧୂବକ୍ଷିତିର୍ଧୂବଘ୍ନୋନିର୍ଧୂବାଃସି ଧୂବଂ ଘ୍ନୋନିମା ସୀଦ ସାଧୁୟା ।
ଉଷ୍ୟସ୍ୟ କେତୁଂ ପ୍ରଥମଂ ଭୂଷାଶାଃଶ୍ଚିନାଃଧୂୟା ସାଦୟତାମିହ ତ୍ବା ॥ ୧ ॥

କୁଲ୍ୟାୟିନୀ ଘୃତବତୀ ପୁରୁଷିଃ ସେଧାନେ ସୀଦ ସଦନେ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ।
ଅଭି ତ୍ବା ରୁଦ୍ରା ବସବୋ ଗୃଣନ୍ତିମା ବ୍ରହ୍ମ ପୀପିହି ସୌଭଗାୟାଶ୍ଚିନାଃଧୂୟା ସାଦୟତାମିହ ତ୍ବା ॥୨॥

ସ୍ନୈର୍ଦ୍ଦଶ୍ଚୈର୍ଦ୍ଦକ୍ଷପିତେହ ସୀଦ ଦେବାନାଃ ସୁମ୍ନେ ବୃହତେ ରଶାୟା ।
ପିତେବୈଧି ସୁନବ ଆ ସୁଶେବା ସ୍ବାବେଶା ତନ୍ମା ସଂ ବିଶସ୍ତାଶ୍ଚିନାଃଧୂୟା ସାଦୟତାମିହ ତ୍ବା ॥୩॥

ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୁରୀଷମସ୍ୟାୟୋ ନାମ ତାଂ ତ୍ବା ବିଶ୍ଵେ ଅଭି ଗୃଣନ୍ତି ଦେବାଃ ।
ସ୍ତୋମପୃଷ୍ଠା ଘୃତବତୀହ ସୀଦ ପ୍ରଜାବଦସ୍ତେ ଦ୍ରବିଶାଃଽୟଜସ୍ବାଶ୍ଚିନାଃଧୂୟା ସାଦୟତାମିହ ତ୍ବା ॥୪॥

ଅଦିତ୍ୟାସ୍ତା ପୃଷ୍ଠେ ସାଦୟାମ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷସ୍ୟ ଧର୍ତ୍ତାଂ ବିଷ୍ଣୁମ୍ଭୂନୀଂ ଦିଶାମଧିପତ୍ନୀଂ ଭୁବନାନାମ୍ ।
ଉର୍ମିର୍ଦ୍ରଘୋ ଅପାମସି ବିଶ୍ଵକର୍ମା ତ ଋଷିରଶ୍ଚିନାଃଧୂୟା ସାଦୟତାମିହ ତ୍ବା ॥ ୫ ॥

ଶୁକ୍ରଃ ଶୁଚିଃ ଗ୍ରେଷ୍ମାବୃତ୍ ଅଗ୍ନେରନ୍ତଃ ଶ୍ଳେଷୋଽସି କଲ୍ଲେତାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ
କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମାପ ଓଷଧୟଃ କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମଗ୍ନୟଃ ପୃଥଙ୍ମମ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ ସବ୍ରତାଃ ।
ୟେ ଅଗ୍ନୟଃ ସମନସୋଽନ୍ତରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇମେ ।
ଗ୍ରେଷ୍ମାବୃତ୍ ଅଭିକଲ୍ଲମାନା ଇନ୍ଦ୍ରମିବ ଦେବା ଅଭିସଂବିଶନ୍ତି ତୟା
ଦେବତୟାଽଙ୍ଗିରସ୍ବଦ୍ ଧୂବେ ସୀଦତମ୍ ॥ ୬ ॥

ସଜୁରୁତୁଭିଃ ସଜୁର୍ବିଧାଭିଃ ସଜୁର୍ଦେବେଃ ସଜୁର୍ଦେବୈର୍ବୟୋନାପୈରଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା
 ବୈଶ୍ୱାନରାୟାଶ୍ୱିନାଃପୁର୍ଣ୍ଣ ସାଦୟତାମିହ ତ୍ୱା ସଜୁରୁତୁଭିଃ ସଜୁର୍ବିଧାଭିଃ ସଜୁର୍ବସୁଭିଃ
 ସଜୁର୍ଦେବୈର୍ବୟୋନାପୈରଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା ବୈଶ୍ୱାନରାୟାଶ୍ୱିନାଃପୁର୍ଣ୍ଣ ସାଦୟତାମିହ ତ୍ୱା
 ସଜୁରୁତୁଭିଃ ସଜୁର୍ବିଧାଭିଃ ସଜୁ ରୁଦ୍ରେଃ ସଜୁର୍ଦେବୈର୍ବୟୋନାପୈରଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା
 ବୈଶ୍ୱାନରାୟାଶ୍ୱିନାଃପୁର୍ଣ୍ଣ ସାଦୟତାମିହ ତ୍ୱା ସଜୁରୁତୁଭିଃ ସଜୁର୍ବିଧାଭିଃ ସଜୁରାଦିତ୍ୟେଃ
 ସଜୁର୍ଦେବୈର୍ବୟୋନାପୈରଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା ବୈଶ୍ୱାନରାୟାଶ୍ୱିନାଃପୁର୍ଣ୍ଣ ସାଦୟତାମିହ ତ୍ୱା
 ସଜୁରୁତୁଭିଃ ସଜୁର୍ବିଧାଭିଃ ସଜୁର୍ବଶ୍ମିର୍ଦେବେଃ ସଜୁର୍ଦେବୈର୍ବୟୋନାପୈରଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା
 ବୈଶ୍ୱାନରାୟାଶ୍ୱିନାଃପୁର୍ଣ୍ଣ ସାଦୟତାମିହ ତ୍ୱା ॥ ୭ ॥

ପ୍ରାଣଂ ମେ ପାହ୍ୟପାନଂ ମେ ପାହି ବ୍ୟାନଂ ମେ ପାହି
 ଚକ୍ଷୁର୍ମ ଉର୍ବ୍ୟା ବି ଭାହି ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ମେ ଶ୍ଳୋକୟ ।
 ଅପଃ ପିନ୍ଦୌଷଧୀର୍ଜନ୍ତୁ ଦ୍ୱିପାଦବ ଚତୁଷ୍ପାଦ ପାହି ଦିବୋ ବୃଷ୍ଟିମେରୟ ॥ ୮ ॥

ମୂର୍ଧା ବୟଃ ପ୍ରଜାପତିଶ୍ଚନ୍ଦଃ କ୍ଷତ୍ରଂ ବୟୋ ମୟନଂ ଛନ୍ଦୋ ବିଷ୍ଣୁମ୍ନୋ ବୟୋଽଧିପତିଶ୍ଚନ୍ଦୋ
 ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବୟଃ ପରମେଷ୍ଠୀ ଛନ୍ଦୋ ବୟୋ ବୟୋ ବିବଲଂ ଛନ୍ଦୋ ବୃଷ୍ଟିର୍ବୟୋ ବିଶାଲଂ ଛନ୍ଦଃ
 ପୁରୁଷୋ ବୟସ୍ତନ୍ତ୍ରଂ ଛନ୍ଦୋ ବ୍ୟାଘ୍ରୋ ବୟୋଽନାପୃଷ୍ଠଂ ଛନ୍ଦଃ ସିଂହୋ ବୟଶ୍ଚଦିଶ୍ଚନ୍ଦଃ
 ପଶୁବାହୁୟୋ ବୃହତୀ ଛନ୍ଦ ଉକ୍ଷା ବୟଃ କକୁପ୍ ଛନ୍ଦ ରକ୍ଷଭୋ ବୟଃ ସତୋବୃହତୀ ଛନ୍ଦଃ ॥୯॥

ଅନତ୍ୱାନୁୟଃ ପଞ୍ଜିଶ୍ଚନ୍ଦୋ ଧେନୁର୍ବୟୋ ଜଗତୀ ଛନ୍ଦତ୍ର୍ୟବିର୍ବୟସ୍ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ଛନ୍ଦୋ ଦିତ୍ୟବାହୁୟୋ
 ବିରାଟ୍ ଛନ୍ଦଃ ପଞ୍ଚାବିର୍ବୟୋ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀବସ୍ତୋ ବୟ ଉଷିକ୍ ଛନ୍ଦଃ ସୂର୍ଯ୍ୟବାହୁୟୋଽନୁଷ୍ଟୁପ୍
 ଛନ୍ଦୋ ଲୋକଂ ତା ଇନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ଅବ୍ୟଧମାନାମିଷ୍ଟକାଂ ଦୃଷହତଂ ଯୁବମ୍ ।
 ପୃଷ୍ଠେନ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଚ ବି ବାଧସେ ॥ ୧୧ ॥

ବିଶ୍ୱକର୍ମା ତ୍ୱା ସାଦୟତୁ ଛରିକ୍ଷସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠେ ବ୍ୟତସ୍ପତୀଂ ପ୍ରଥସ୍ପତୀମନ୍ତରିକ୍ଷଂ
ୟକ୍ତାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ଦୃଢ଼ହାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ମା ହିଃସୀଃ ।

ବିଶ୍ୱସ୍ତୈ ପ୍ରାଣାୟାପାନାୟ ବ୍ୟାନାୟୋଦାନାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାୟୈ ଚରିତ୍ରାୟ ।

ବାୟୁଷ୍ଟାଂତି ପାତୁ ମହ୍ୟା ସ୍ୱସ୍ତ୍ୟା ଛର୍ଦ୍ଦିଷା ଶକ୍ତମେନ ତୟା ଦେବତୟାଂଜିରସ୍ୱଦ୍ ଧ୍ରୁବା ସୀଦ ॥୧୬॥

ରାଜ୍ୟସି ପ୍ରାଚୀ ଦିଗ୍ୱିରାତସି ଦକ୍ଷିଣା ଦିକ୍ ସମ୍ରାତସି ପ୍ରତୀଚୀ ଦିକ୍
ସ୍ୱରାତସ୍ତ୍ୟଦୀଚୀ ଦିଗଧିପତ୍ନ୍ୟସି ବୃହତୀ ଦିକ୍ ॥ ୧୭ ॥

ବିଶ୍ୱକର୍ମା ତ୍ୱା ସାଦୟତୁ ଛରିକ୍ଷସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠେ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟତୀମ୍ ।

ବିଶ୍ୱସ୍ତୈ ପ୍ରାଣାୟାପାନାୟ ବ୍ୟାନାୟ ବିଶ୍ୱଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଯକ୍ତ ।

ବାୟୁଷ୍ଟୋଽପିପତିସ୍ତୟା ଦେବତୟାଂଜିରସ୍ୱଦ୍ ଧ୍ରୁବା ସୀଦ ॥ ୧୪ ॥

ନଭଶ୍ଚ ନଭସ୍ୟଶ୍ଚ ବାର୍ଷିକାବୃତୁ ଅଗ୍ନୋରନ୍ତଃ ଶ୍ଲୋଷୋଽସି କଲ୍ଲେତାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ

କଲ୍ଲକ୍ତାମାପ ଓଷଧୟଃ କଲ୍ଲକ୍ତାମଗ୍ନୟଃ ପୃଥଞ୍ମ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ ସବ୍ରତାଃ ।

ୟେ ଅଗ୍ନୟଃ ସମନସୋଽନ୍ତରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇମେ ।

ବାର୍ଷିକାବୃତୁ ଅଭିକଲ୍ଲମାନା ଇନ୍ଦ୍ରମିବ ଦେବା ଅଭିସଂବିଶନ୍ତୁ ତୟା ଦେବତୟାଂଜିରସ୍ୱଦ୍
ଧ୍ରୁବେ ସୀଦତମ୍ ॥ ୧୫ ॥

ଇଷଶ୍ଚୋର୍ଜଶ୍ଚ ଶାରଦାବୃତୁ ଅଗ୍ନୋରନ୍ତଃ ଶ୍ଲୋଷୋଽସି କଲ୍ଲେତାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ

କଲ୍ଲକ୍ତାମାପ ଓଷଧୟଃ କଲ୍ଲକ୍ତାମଗ୍ନୟଃ ପୃଥଞ୍ମ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ ସବ୍ରତାଃ ।

ୟେ ଅଗ୍ନୟଃ ସମନସୋଽନ୍ତରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇମେ ଶାରଦାବୃତୁ ଅଭିକଲ୍ଲମାନା

ଇନ୍ଦ୍ରମିବ ଦେବା ଅଭିସଂବିଶନ୍ତୁ ତୟା ଦେବତୟାଂଜିରସ୍ୱଦ୍ ଧ୍ରୁବେ ସୀଦତମ୍ ॥ ୧୬ ॥

ଆୟୁର୍ମେ ପାହି ପ୍ରାଣଂ ମେ ପାହ୍ୟପାନଂ ମେ ପାହି ବ୍ୟାନଂ ମେ ପାହି ଚକ୍ଷୁର୍ମେ ପାହି

ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ମେ ପାହି ବାଚଂ ମେ ପିନ୍ଦୁ ମନୋ ମେ ଜିହ୍ୱାତ୍ତାନଂ ମେ ପାହି ଜ୍ୟୋତିର୍ମେ ଯକ୍ତ ॥୧୭॥

ମା ଛନ୍ଦଃ ପ୍ରମା ଛନ୍ଦଃ ପ୍ରତିମା ଛନ୍ଦୋ ଅସ୍ରୀବୟଶ୍ଚନ୍ଦଃ ପଞ୍ଜିଶ୍ଚନ୍ଦ ଉଷ୍ମିକ୍ ଛନ୍ଦୋ
ବୃହତୀ ଛନ୍ଦୋ ଝୁଷ୍ମପ୍ ଛନ୍ଦୋ ବିରାଟ୍ ଛନ୍ଦୋ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦ ପ୍ରିଷ୍ଠପ୍ ଛନ୍ଦୋ ଜଗତୀ ଛନ୍ଦଃ ॥୧୮॥

ପୃଥିବୀ ଛନ୍ଦୋ ଝରିଷଂ ଛନ୍ଦୋ ଦ୍ୟୌଶ୍ଚନ୍ଦଃ ସମାଶ୍ଚନ୍ଦୋ ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ଛନ୍ଦୋ ବାକ୍ ଛନ୍ଦୋ
ମନଶ୍ଚନ୍ଦଃ କୃଷିଶ୍ଚନ୍ଦୋ ହିରଣ୍ୟଂ ଛନ୍ଦୋ ଗୌଶ୍ଚନ୍ଦୋ ଝଜାଶ୍ଚନ୍ଦୋ ଝଶ୍ଚନ୍ଦଃ ॥ ୧୯ ॥

ଅଗ୍ନିର୍ଦେବତା ବାତୋ ଦେବତା ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ଦେବତା ଚନ୍ଦ୍ରମା ଦେବତା ବସବୋ ଦେବତା ରୁଦ୍ରା
ଦେବତା ଝଦିତ୍ୟା ଦେବତା ମରୁତୋ ଦେବତା ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଦେବତା ବୃହସ୍ପତିର୍ଦେବତେନ୍ଦ୍ରୋ
ଦେବତା ବରୁଣୋ ଦେବତା ॥ ୨୦ ॥

ମୂର୍ଧାଝି ରାତ୍ ପୁରାଝି ଧରୁଣା ଧର୍ତ୍ତ୍ୟଝି ଧରଣୀ ।
ଆୟୁଷେ ତ୍ଵା ବର୍ଚସେ ତ୍ଵା କୃଷ୍ଣ୍ୟେ ତ୍ଵା କ୍ଷେମାୟୁ ତ୍ଵା ॥ ୨୧ ॥

ୟନ୍ତୀ ରାତ୍ ଯନ୍ତ୍ୟଝି ଯମନୀ ପୁରାଝି ଧରିତ୍ରୀ ।
ଇଷେ ତ୍ଵୋର୍ଜେ ତ୍ଵା ରୟୋ ତ୍ଵା ପୋଷାୟୁ ତ୍ଵା ଲୋକଂ ତା ଇନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଆଶୁସ୍ତ୍ରିବୃତ୍-ଭାନ୍ତଃ ପଞ୍ଚିଦଶୋ ବ୍ୟୋମା ସପ୍ତଦଶୋ ଧରୁଣ ଏକବିଂଶଃ ପ୍ରତୂର୍ତ୍ତିରଷ୍ଟାଦଶସ୍ତ୍ରପୋ
ନବଦଶୋ ଝଭୀବର୍ତ୍ତଃ ସବିଂଶୋ ବର୍ତ୍ତୋ ଦ୍ଵାବିଂଶଃ ସମ୍ବରଣସ୍ତୟୋବିଂଶୋ ଯୋନିଶ୍ଚତୁର୍ବିଂଶୋ
ଗର୍ଭାଃ ପଞ୍ଚବିଂଶ ଓଜସ୍ତ୍ରିଣବଃ କ୍ରତୁରେକତ୍ରିଂଶଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୋ ବ୍ରହ୍ମସ୍ୟ ବିଷ୍ଠପଂ
ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶୋ ନାକଃ ଷଟ୍ତ୍ରିଂଶୋ ବିବର୍ତ୍ତୋଝ୍ଠାଚତ୍ଵାରିଂଶୋ ଧର୍ତ୍ତଂ ଚତୁଷ୍ଟୋମଃ ॥ ୨୩ ॥

ଅଗ୍ନେର୍ଭାଗୋଝି ଦୀକ୍ଷାୟା ଆଧିପତ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଵତଂ ତ୍ରିବୃତ୍ସ୍ତୋମ ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଭାଗୋଝି
ବିଷ୍ଣୋରାଧିପତ୍ୟଂ କ୍ଷତ୍ରଧି ସ୍ଵତଂ ପଞ୍ଚିଦଶଃ ସ୍ତୋମୋ ନୃଚକ୍ଷସାଂ ଭାଗୋଝି ଧାତୁରାଧିପତ୍ୟଂ
ଜନିତ୍ରଧି ସ୍ଵତଂ ସପ୍ତଦଶ ସ୍ତୋମୋ ମିତ୍ରସ୍ୟ ଭାଗୋଝି ବରୁଣସ୍ୟାଧିପତ୍ୟଂ ଦିବୋ ବୃଷ୍ଟିର୍ବାତ
ସ୍ଵତ ଏକବିଂଶ ସ୍ତୋମଃ ॥ ୨୪ ॥

ବସୁନାଂ ଭାଗୋଽସି ରୁଦ୍ରାଣାମାଧିପତ୍ୟଂ ଚତୁଷ୍ପାତ୍ ସ୍ୱତଂ ଚତୁର୍ବିଂଶ ସ୍ତୋମ ଆଦିତ୍ୟାନାଂ
ଭାଗୋଽସି ମରୁତାମାଧିପତ୍ୟଂ ଗର୍ଭା ସ୍ୱତାଃ ପଞ୍ଚବିଂଶ ସ୍ତୋମୋ ଽଦିତ୍ୟୋ ଭାଗୋଽସି ପୁଷ୍ଟ
ଆଧିପତ୍ୟମୋଜ ସ୍ୱତଂ ତ୍ରିଶବ ସ୍ତୋମୋ ଦେବସ୍ୟ ସବିତୁର୍ଭାଗୋଽସି ବୃହସ୍ପତେରାଧିପତ୍ୟଂ
ସମୀଚୀର୍ଦ୍ଦଶ ସ୍ୱତାଶ୍ଚତୁଷ୍ଟୋମ ସ୍ତୋମଃ ॥ ୨୫ ॥

ୟବାନାଂ ଭାଗୋଽସ୍ୟୟବାନାମାଧିପତ୍ୟଂ ପ୍ରଜା ସ୍ୱତାଶ୍ଚତୁଷ୍ଟତ୍ୱାରିଂଶ ସ୍ତୋମ ଋତୁଣାଂ ଭାଗୋଽସି
ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାମାଧିପତ୍ୟଂ ଭୂତଂ ସ୍ୱତଂ ତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶ ସ୍ତୋମଃ ॥ ୨୬ ॥

ସହସ୍ ସହସ୍ୟଶ୍ଚ ହୈମନ୍ତିକାବୃତ୍ ଅଗ୍ନେରନ୍ତଃ ଶ୍ଲେଷୋଽସି କଲ୍ଲେତାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ
କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମାପ ଓଷଧୟଃ କଲ୍ଲନ୍ତ୍ରାମଗ୍ନୟଃ ପୃଥଙ୍ମମ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ ସବ୍ରତାଃ ।
ୟେ ଅଗ୍ନୟଃ ସମନସୋଽନ୍ତରା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଇମେ ।
ହୈମନ୍ତିକାବୃତ୍ ଅଭିକଲ୍ଲମାନା ଇନ୍ଦ୍ରମିବ ଦେବା ଅଭିସଂବିଶନ୍ତ ତୟା
ଦେବତୟାଞ୍ଜିରସ୍ୱଦ୍ ଧ୍ରୁବେ ସୀଦତମ୍ ॥ ୨୭ ॥

ଏକୟାସ୍ତୁବତ ପ୍ରଜା ଅଧୀୟନ୍ତ ପ୍ରଜାପତିରଧିପତିରାସୀତ୍ ତିସ୍ତୁଭିରସ୍ତୁବତ ବ୍ରହ୍ମାସ୍ତୃଜ୍ୟତ
ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତତିରଧିପତିରାସୀତ୍ ପଞ୍ଚଭିରସ୍ତୁବତ ଭୂତାନ୍ୟସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ଭୂତାନାଂ ପତିରଧିପତିରାସୀତ୍
ସପ୍ତଭିରସ୍ତୁବତ ସପ୍ତ ଋଷୟୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ଧାତାଽଧିପତିରାସୀତ୍ ॥ ୨୮ ॥

ନବଭିରସ୍ତୁବତ ପିତରୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତାଦିତିରଧିପତ୍ୟାସୀଦେକାଦଶଭିରସ୍ତୁବତ ଋତବୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତାର୍ତବା
ଅଧିପତୟ ଆସ୍ତସ୍ତୟୋଦଶଭିରସ୍ତୁବତ ମାସା ଅସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ସଂବସୁରୋଽଧିପତିରାସୀତ୍
ପଞ୍ଚଦଶଭିରସ୍ତୁବତ କ୍ଷତ୍ରମସ୍ତୃଜ୍ୟତେନ୍ଦ୍ରୋଽଧିପତିରାସୀତ୍ ସପ୍ତଦଶଭିରସ୍ତୁବତ ଗ୍ରାମ୍ୟାଃ
ପଶବୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ବୃହସ୍ପତିରଧିପତିରାସୀତ୍ ॥ ୨୯ ॥

ନବଦଶଭିରସୁବତ ଶୁଦ୍ରାୟାବସ୍ତୃଜ୍ୟେତାମହୋରାତ୍ରେ ଅଧିପତ୍ନୀ
ଆସ୍ତ୍ରାମେକବିଂଶତ୍ୟାସୁବତୈକଶପାଃ ପଶବୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ବରୁଣୋଽଧିପତିରାସୀତ୍
ତ୍ରୟୋବିଂଶତ୍ୟାସୁବତ ସୁଦ୍ରାଃ ପଶବୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ପୁଷାଽଧିପତିରାସୀତ୍
ପଞ୍ଚବିଂଶତ୍ୟାସୁବତାରଣ୍ୟାଃ ପଶବୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ବାୟୁରଧିପତିରାସୀତ୍ ସପ୍ତବିଂଶତ୍ୟାଽସୁବତ
ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବୈତାଂ ବସବୋ ରୁଦ୍ରା ଆଦିତ୍ୟା ଅନୁବ୍ୟାୟୁଂ ଏବାଧିପତୟ ଆସନ୍ ॥ ୩୦ ॥

ନବବିଂଶତ୍ୟାଽସୁବତ ବନୟତୟୋଽସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ସୋମୋଽଧିପତିରାସୀଦେକତ୍ରିଂଶତାଽସୁବତ ପ୍ରଜା
ଅସ୍ତୃଜ୍ୟନ୍ତ ଯବାଶ୍ଵାୟବାଶ୍ଵାଧିପତୟ ଆସ୍ତ୍ରତୟସ୍ତ୍ରିଂଶତାଽସୁବତ ଭୂତାନ୍ୟଶାମ୍ୟନ୍ ପ୍ରଜାପତିଃ
ପରମେଷ୍ଠ୍ୟଧିପତିରାସୀଲ୍ଲୋକଂ ତା ଇନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥ ୩୧ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୭ - କାଶ୍ୟ ଉଶନାଃ । ୭-୩୧ - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୫ - ଅଶ୍ଵିନୀକୁମାର । ୬ - ଋତବଃ । ୭ - ଦେବାଃ । ୮ - ବାୟୁଃ, ଆପଃ ।
୯-୧୦, ୧୭-୨୦, ୨୮-୩୧ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ । ୧୧ - ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନି, ସ୍ଵୟମାତୃଷ୍ଠା । ୧୨, ୧୪ - ବାୟୁଃ ।
୧୩ - ଦିଶଃ । ୧୫-୧୬, ୨୭ - ଋତବଃ । ୨୧-୨୨ - ପ୍ରାଣଃ । ୨୩ - ତିବୃଦାୟ ଲିଂଗୋକ୍ତଃ ।
୨୪-୨୬ - ଇଷ୍ଟକ ଲିଂଗୋକ୍ତଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨ - ନିରୂତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୩ - ବିରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୪ - ଭୃଗିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୫ - ଭୃଗିକ୍ ଶକ୍ତରୀ । ୬ - ନିରୂତ୍ର ଉକ୍ତତି । ୭ - ଭୃଗିକ୍ ପ୍ରକୃତି, ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି, ନିରୂତ୍ର ଆକୃତି । ୮, ୧୮ - ଭୃଗିକ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୯ - ନିରୂତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମୀ ପଂକ୍ତି, ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୧୦ - ନିରୂତ୍ର ଅଷ୍ଟି । ୧୧ - ଭୃଗିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୨ - ଭୃଗିକ୍ ବିକୃତି । ୧୩ - ବିରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୧୪ - । ୧୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଉକ୍ତତି । ୧୬ - ଉକ୍ତତି । ୧୭ - ବିରାଟ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୧୮ - ଭୃଗିକ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୧୯ - ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୨୦ - ଭୃଗିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୧ - ନିରୂତ୍ର ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୨ - ନିରୂତ୍ର ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୨୩ - ଭୃଗିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ପଂକ୍ତି, ଭୃଗିକ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୨୪ - ଭୃଗିକ୍ ବିକୃତି । ୨୫ - ନିରୂତ୍ର ଅଭିକୃତି । ୨୬ - ଜଗତୀ । ୨୭ - ଭୃଗିକ୍ ଅତିଜଗତୀ, ଭୃଗିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୨୮ - ନିରୂତ୍ର ବିକୃତି । ୨୯ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ବ୍ରାହ୍ମୀ ଜଗତୀ । ୩୦ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଜଗତୀ, ବ୍ରାହ୍ମୀ ପଂକ୍ତି । ୩୧ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଜଗତୀ ॥

॥ ଇତି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

